

Upphandlare

Trafiksäkerhet i inköp och upphandling

Tema 7 i Trafiksäkerhetslyftet

Sveriges
Kommuner
och Regioner

Trafiksäkerhet i inköp och upphandling

Som upphandlare kan kommunen ställa krav på de transporter som köps, men också på de resor och transporter som köp av olika varor, tjänster och entreprenader medför, se exempel nedan. Krav kan också ställas på de fordon som köps in eller leasas.

Upphandlingsområden

- › **Fordon** som köps in eller som kommunen ingår leasingavtal för – att de fordon som kommunens medarbetare använder uppfyller trafiksäkerhetskrav (ingår i temaområde 6).
- › **Trafikupphandlingar** – att persontransporter som handlas upp av kommunen utförs på ett trafiksäkert sätt (till exempel skolskjuts, färdtjänst, andra serviceresor – beroende på kommunens ansvar).
- › **Transportupphandlingar** – att godstransporter som handlas upp av kommunen utförs på ett trafiksäkert sätt (till exempel matutkörning till skolor och äldreboenden).
- › **Entreprenadupphandlingar** – att byggtransporter, avfallstransporter och de resor i tjänsten som görs av entreprenörens medarbetare utförs på ett trafiksäkert sätt.
- › **Upphandling av hemtjänst** och andra resegenererande tjänster – att de resor i tjänsten som görs av medarbetare hos dessa företag utförs på ett trafiksäkert sätt.

Genom att ställa trafiksäkerhetskrav kan resorna och transporterna göras mer trafiksäkra för såväl förare (arbetsmiljöfråga) som för samhället i stort. Kravställandet hos upphandlare och inköpare är en viktig drivkraft för företagens trafiksäkerhetsarbete enligt tidigare studier. Av de dödsolyckor som skedde i vägtrafiken under 2019 kunde 36 % kopplas till en upphandlad transporttjänst. Kommuner och andra aktörers kravställande är alltså av stor betydelse för trafiksäkerhetsutvecklingen.

Aktiviteter inom detta tema

Fylla i frågeformulär

För att få en bild av läget i kommunen vad gäller trafiksäkerhet i inköp och upphandling kan frågeformuläret för temaområde 7 fyllas i. Formuläret finns i **formulär för självbedömning** (en Excelfil) som samlar formulär för samtliga temaområden och som ger stöd för en summering av resultaten. Fyll gärna i formuläret tillsammans med andra, se den dialogbaserade genomförandeprocessen för Trafiksäkerhetslyftet i handledningen.

Fördjupad kartläggning

En fördjupad kartläggning för trafiksäkerhet i inköp och upphandling innebär att undersöka förutsättningarna och ta del av de styrande dokument som finns. Nedan ges förslag på vad som bör undersökas i den fördjupade kartläggningen.

Vilka fordon köper eller leasar kommunen? Vilka är ansvariga förvaltningar? (personbilar, lätta transportbilar/skåpbilar, lätta och tunga lastbilar, bussar, specialfordon etc.)

Vilka transporttjänster handlar kommunen upp? (persontransporter respektive godstransporter) Vilka är ansvariga förvaltningar?

Köper kommunen in andra varor eller tjänster som genererar resor eller transporter? Till exempel avfallsentreprenader, byggentreprenader, upphandlad hemtjänst etc.

Vilka styrande dokument finns? Till exempel:

- › Finns det riktlinjer med trafiksäkerhetskrav för fordon? Vad säger dessa?
- › Finns det riktlinjer med trafiksäkerhetskrav för person- och godstransporter? Vad säger dessa?
- › Finns det riktlinjer med trafiksäkerhetskrav för tjänster/entreprenader som genererar resor och transporter? Vad säger dessa?
- › Finns det krav på avvikelserapportering i upphandlingsavtal?

Temamöten med ansvariga förvaltningar

Exempel på frågeställningar för samtal med ansvariga förvaltningar:

- › Ställs trafiksäkerhetskrav vid inköp och upphandling av transporter och tjänster som genererar resor och transporter? (ta utgångspunkt i resultatet från kartläggningen av nuläget med hjälp av frågeformuläret och den fördjupade kartläggningen)
- › Förs dialog med leverantörerna om trafiksäkerhet?
- › Hur följer kommunen upp de trafiksäkerhetskrav som ställs? (krav på certifiering, trafiksäkerhetspolicy, säkra fordon, hastighetsefterlevnad, alkohol och narkotika i trafiken, bältesanvändning och olika rutiner som rör trafiksäkerhet – se frågeformuläret)
- › Vilka förbättringar kan göras när det gäller kravställande, dialog och uppföljning? Hur kan kommunen bli bättre på att ställa trafiksäkerhetskrav och följa upp?

Läsa vidare

Kommande vägledning om trafiksäkerhet i verksamheter riktade till **Upphandlare** (av tjänster som genererar resor i tjänsten), **Transportköpare** och **Trafikbeställare** som tas fram av Trafikverket som en del i arbetet i regeringsuppdraget ”Medborgar- och trafikantinformation för ökad trafiksäkerhet i vägtrafiken”. Vägledningarna kommer att tillgängliggöras på Trafikverkets webbplats under 2023.

Upplysningar om innehållet:

Prem Huq, prem.huq@skr.se

© Sveriges Kommuner och Regioner, 2023

Bestnr: 5540

Ladda ner på skr.se/publikationer

Post: 118 82 Stockholm | **Besök:** Hornsgatan 20

Telefon: 08-452 70 00 | skr.se

**Sveriges
Kommuner
och Regioner**